עיריית תל אביב-יפו
מינהל הנדסה
היחידה לתכנון אסטרטגי

סקר טבע עירוני – תל אביב-יפו

אתר 16

גן העצמאות

מכלול: חוף, מגונן, כורכר

תאריך סקירה: 25.4.12, 27.7.12,

גודל מקורב של השטח: 97 דונם

שם הסוקר: ניר מעוז, בועז שחם, ערן בנקר

נ.צ.מ (ישראל חדשה) : 178550/666500

רחוב/גבול: מדרום: מרינה ת"א מצפון רח' חבקוק. ממערב: חוף הילטון. ממזרח: רח' הירקון.

רובע: 3 – צפון ישן.

תאור כללי: שצ"פ מפותח בו קיים גן ציבורי שהוקם על תשתית הכורכר המאפיינת את המצוק. מגוון מיני עצי וצמחי נוי ומדשאות. פריחה מרשימה של צמחי בתה חופית על גבי המצוק ובמת המצוק. שריד אחרון לבית הגידול המצוקי בתחום העירוני.

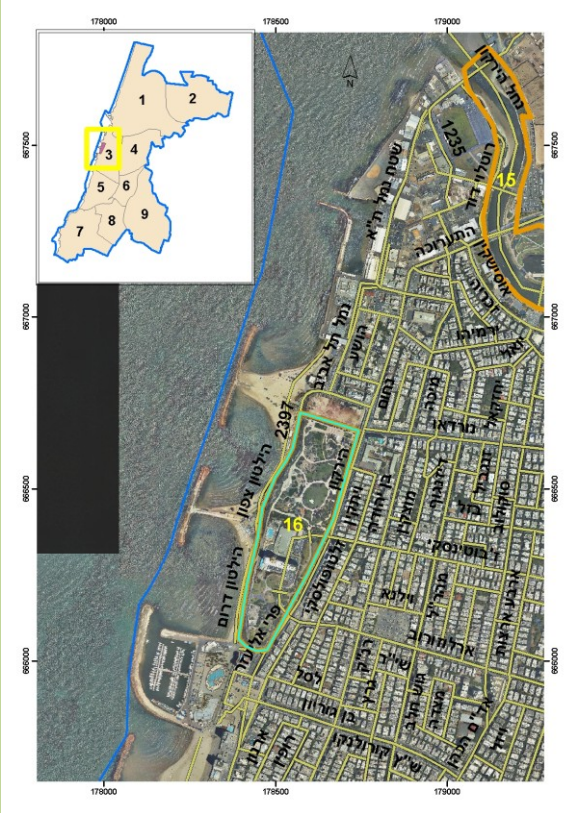

תרשים התמצאות

מראה כללי (גן ציבורי)

מאפייני השטח

אקולוגיה	
בתי גידול	מצוק, כורכר, חול, מגונן.
תצורות צומח	בתה חופית, מגונן.
יחידות צומח	רב פרי בשרני – אפזרית אדומה עדעד כחול – חבצלת החוף לוטוס מכסיף – נר הלילה החופי
כיסוי צומח (%)	על גבי המצוק 5% - 50% .
צומח ייחודי	פרגה צהובה, שחליל מכופל, חבצלת החוף, אהל הגבישים, לחך גדול.
בעלי חיים	מינים עירונים מובהקים- ציפורי שיר.
חי ייחודי	-
אתרים חשובים	אזור המצוק
חשיבות ברצף- חיבור לאתרים אחרים	נמוכה. בלב אזור בנוי ללא חיבור לשטחים פתוחים.
מינים פולשים	צמחים: טבק השיח. ציפורים: מאיינה, זרזיר בורמזי.
רמת השתמרות השטח	נמוכה - גבוהה. שטח מגונן ומוסדר בחלקו. באזור המצוק רמת השתמרות גבוהה יחסית .
פיזי	
קרקע	חול, חמרה, כורכר
מורפולוגיה	מצוק, במת מצוק, מישור, שיפועים מתונים.
מורכבות טופוגרפית (מופעי נוף)	גבוהה –מצוק, שטח מגונן, מסלעות.
חזות כללית	אחת מנקודות התצפית המרהיבות בעיר. שילוב מעניין של גן ציבורי עם בית הגידול המצוקי.
תשתיות קולטות קהל	קיים – ספסלי ישיבה, שבילים, מדשאות, פינת משחק, מתקנים, מים.
סביבה	

מפגעים והפרות	שטח מטופל ומוסדר. פסולת. באזור המצוק ננקטו אמצעים לחיזוקו הכוללים פרישת רשתות ברזל וחיפוי בבטון.
רמת הפרה בשטח (מפגעים)	נמוכה
נגישות	מוסדרת.
ארכיאולוגיה	879/0 תל אביב עבד אל נבי – שרידי מצד הליניסטי ממערב לרחוב הירקון.
שימושים	גינה ציבורית, מלונאות, בית קברות .

מראה כללי (מצוק)

ייעודי קרקע עיקריים

תכנית מתאר ארצית:

תמ"א 35 – מרקם עירוני, רגישות נופית סביבתית גבוהה.

תכנית מתאר מחוזית (תמ"מ 5):

בהתאם לתמ"א 13/4 – מלונאות, עורף חוף.

תכנית מתאר עירונית (תא 5000):

שטח פתוח מטרופוליני חופי

מלונאות

מסקנות והמלצות

חשיבות האתר:

- מצוק ובתה חופית עשירה, האחרונה בתחום העירוני המפותח.
- צמחי חוף נדירים

שמירה וטיפוח של ערכי טבע קיימים:

- מניעת ריסוס וכיסוח בשטחים לא מגוננים
- שימור המצוק ללא פגיעה בצמחייה

שיקום ושיחזור בתי גידול מערכות אקולוגיות:

- הגדלת השונות של בתי הגידול
- יצירת מסלעות כורכר וקירות של צומח סלעי
- שתילת מינים בסכנת הכחדה ושימוש במינים מקומיים בגינון
- פיזור זרעים ופקעות של מינים מקומיים בשטח הכורכר הבלתי מגונן
- יצירת מחסות טבעיים לבעלי חיים
- פיזור קופסאות קינון לציפורי שיר

נתוני הסקר

צומח

שם המין	סטאטוס
רב פרי בשרני	
ניסנית זיפנית	
אפזרית אדומה	
גומא הפקעים	
דרכנית מקופחת	
לחך אזמלני	
שחליל מכופל	נדיר
אזנב מצוי	
אשל הפרקים	מוגן
סיסנית הגינות	
עדעד כחול	מוגן
לוטוס מצוי	
לוטוס מכסיף	
נר הלילה	

חגווית שעירה	
מלוח קיפח	
קריתמון ימי	
צלקנית החרבות	פולש
צלקנית נאכלת	פולש
מלוח רגלני	
חבצלת החוף	מוגן
צמרנית הסלעים	
חמציץ נטוי	
אהל הגבישים	נדיר
פרגה צהובה	
לשון שור מגבבת	
מרגנית השדה	
אטד החוף	
בוצין מפורץ	
לשון שור מגבבת	
עקצר מצוי	
שעורה נימית	
סביון יפו	אנדמי
שיבולת שועל נפוצה	
לנטנה	פולש
חמציץ קטן	
תלתן חקלאי	
קוטב מצוי	
עלקת ב.מ	
פרג זיפני	
רגלת הגינה	
בן חיטה ביצני	
זון אשון	
אספסת מצויה	
טיון בשרני	
לחך גדול	נדיר
לחך פעוט	

מידע נוסף

שם המין	סטאטוס ומקור	מקור נתונים
חרחבינה חופית	אדום	2
גלית גדולה	על סף הכחדה	5
חלבלוב שרוע	אדום	5
אוכם אמיתי	נדיר	5
מרסיה זעירה	אדום	5

בעלי חיים

עופות

מין	דירוג הספר האדום
לבנית קטנה	LC
סיקסק	LC
יונת בית	מין מבוית

ייעודי קרקע תא/5000

מקרא

- גבול העיר
- אתר

ייעודים תכנית מתאר

- אזור לתכנון בעתיד
- אזור מגורים בבניה מרקמית
- אזור מגורים בבניה מרקמית נמוכה
- אזור מגורים בבניה נמוכה
- אזור מגורים בבניה רבת קומות
- אזור מוסדות ציבור עירוניים ומטרופליניים
- אזור מעורב
- אזור פעילות מיוחד
- אזור תעסוקה מטרופוליני
- אזור תעסוקה מקומי
- אזור תעסוקה עירוני
- בית עלמין
- דרך פרברית מהירה
- ים בתחום שיפוט עירוני
- מעגנת נופש ספורט ודיג
- שטח פתוח מטרופוליני
- שטח פתוח מטרופוליני חופי
- שטח פתוח עירוני

צוצלת	מין פולש
דוכיפת	NT
נקר סורי	LC
סנונית רפתות	LC
בולבול צהוב-שת	LC
פשוש	LC
ירגזי מצוי	LC
צופית בוהקת	LC
עורב אפור	LC
מאינה מצויה	מין פולש
זרזיר בורמזי	מין פולש
דרור הבית	LC

יונקים

שם המין	סטאטוס
קיפוד מצוי	LC
עטלף פירות	LC
עטלפון לבן שוליים	LC
חדף זעיר?	NT
חולדה מצויה	LC
חולדת החוף	LC
עכבר מצוי	LC
חולד	LC

זוחלים

מין	דירוג ספר אדום	סיכוי לנוכחות המין
צב יבשה מצוי	VU - עתידו בסכנה	נמוך
זיקית ים-תיכונית	LC - לא בסיכון	גבוה
חרדון מצוי צפוני	LC - לא בסיכון	נמצא
שנונית שפלה	CR - בסכנת הכחדה חמורה	נמוך
לטאה זריזה	LC - לא בסיכון	נמוך
שממית בתים	LC - לא בסיכון	גבוה
מניפנית מצויה	LC - לא בסיכון	גבוה
שממית עצים	LC - לא בסיכון	נמוך
ישימונית מצויה	LC - לא בסיכון	נמוך
חומט גמד	LC - לא בסיכון	גבוה
חומט פסים	LC - לא בסיכון	גבוה
נחושית עינונית	LC - לא בסיכון	גבוה
נחושית חולות	NT - בסיכון נמוך	נמוך
חומט מנומר	LC - לא בסיכון	נמוך
נחשיל מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
חנק	LC - לא בסיכון	גבוה
שלון טלוא ראש	LC - לא בסיכון	גבוה
שחור ראש	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן זיתני	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן שחור	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן מטבעות	LC - לא בסיכון	גבוה
נחש מים	NT - בסיכון נמוך	בינוני

בן טיון בשרני

פרגה צהובה

לוטוס מכסיף

עין חתול חברבר	LC - לא בסיכון	גבוה
ארבע-קו מובהק	LC - לא בסיכון	גבוה
תלום-קשקשים מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
מחרוזן "האוכפים"	VU - עתידו בסכנה	נמוך
צפע מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה

תרשים בתי גידול וערכי טבע